

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

V Praze dne 27. května 2020

Kancelář Senátu

27.5.2020 8013/2020/S

JID: S-19223-2020

Počet příloh: 0

Vážený pane premiére,

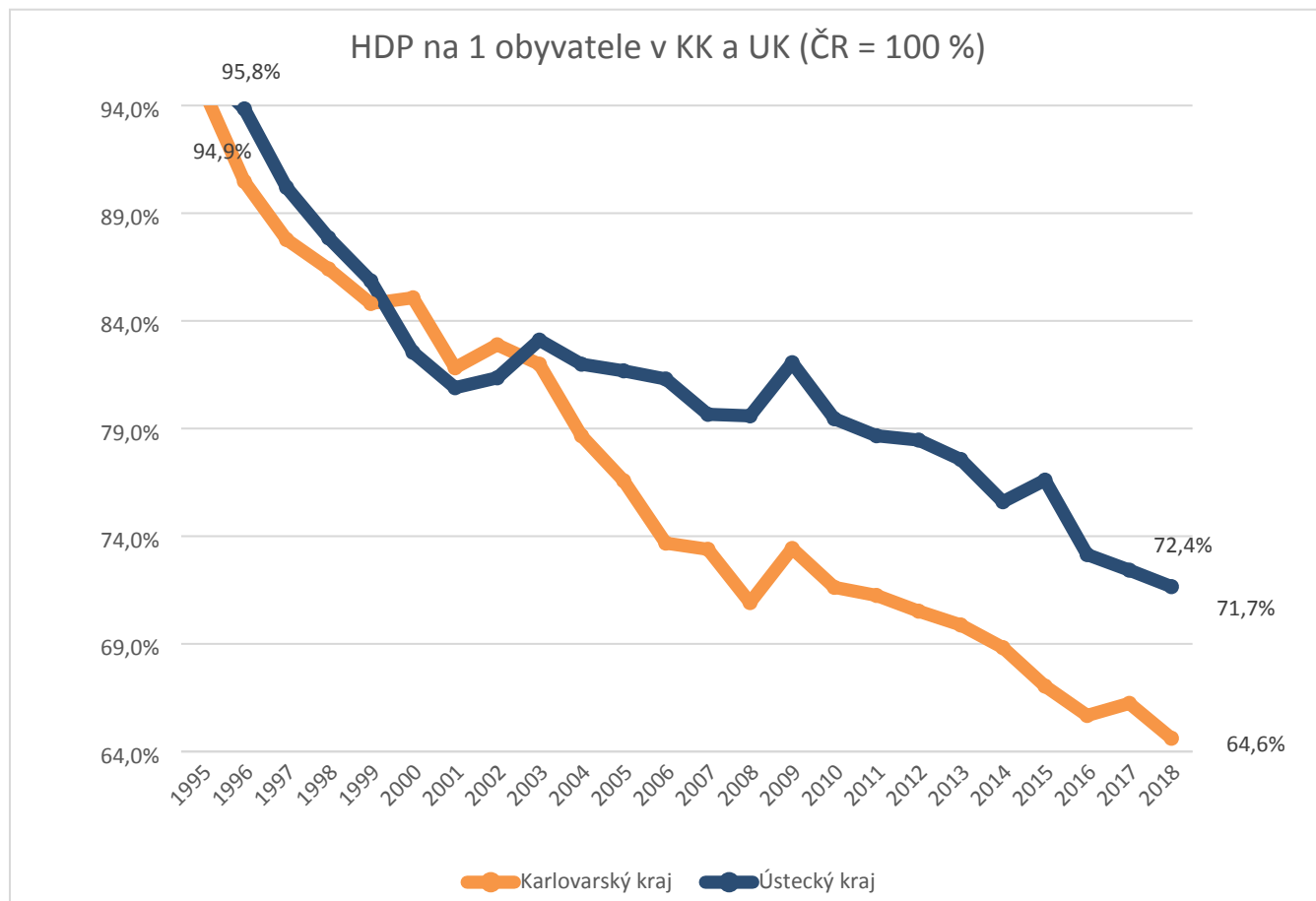
Evropská komise (EK) dne 20. 5. 2020 v rámci Evropského semestru 2020 předložila jarní balíček hospodářských doporučení pro členské státy. EK zde opět explicitně **varuje Českou republiku, že dopady pandemie mohou zvětšit panující regionální a územní rozdíly v rámci České republiky a ještě zhoršit již jasně pozorovaný trend prohlubujících se disparit mezi Karlovarským a Ústeckým krajem a zbytkem země.** V kombinaci s rizikem dočasného zrušení procesu sbližování mezi členskými státy Evropská komise vyzývá Českou republiku k okamžité cílené **politické reakce na tuto skutečnost.**

Tento jarní balíček ještě důrazněji navazuje na hodnocení ekonomické a sociální situace ve Zprávě o České republice 2020, kterou EK vydala dne 26. února 2020. Již v této zprávě, **ještě před vznikem pandemie, EK poukázovala na nutnost neodkladně řešit problémy Severozápadu**, který vykazuje nejnižší produktivitu, největší nerovnost, největší nárůst bezdomovectví, nejvyšší zadluženost a největší demografické problémy

(EK ve Zprávě upozorňovala na zvyšující se regionální rozdíly mezi nejchudším Severozápadem (s HDP 63 % průměru EU) a zbytkem země, na zastavení míry růstu Severozápadu, kde HDP na obyvatele mezi lety 2010 a 2017 stoupl o pouhých 0,16 %, zdůrazňovala, že produktivita v regionu Severozápad je 23 % pod celostátním průměrem, že podle indexu regionální konkurenceschopnosti regionů EU se Severozápad pohybuje v nejnižších 30 %, že zatímco míra předčasných odchodů ze vzdělávání v roce 2018 ve většině regionů klesla, v regionu Severozápad, kde je tato míra nejvyšší, nadále vzrostla na 17,1 %, že v regionu Severozápad je nejvyšší podíl osob ohrožených chudobou (19 %), že se zde jako nejchudším regionu nejvíce snižuje počet obyvatel, že region Severozápad má nejnižší podíl osob s terciálním vzděláním (pod 20%) a nejvyšší počet osob s pouze základním vzděláním, že je zde nejmenší počet výzkumných pracovníků na jednoho obyvatele, intenzita VaV zde dosahuje nejmenšího podílu v zemi – pouhých 0,3 %, že je zde nehorší úroveň výsledků vzdělávání, nejmenší podpora regionálních škol a dovednost učitelů atd.)

Pane premiére, ukazatele regionu Severozápad jsou dlouhá léta katastrofální, stále se zhoršují, a současnou situaci, kdy dopady pandemie, které dlouhodobé negativní trendy regionu Severozápad ještě akcelerují a nesou s sebou riziko dalšího prohlubování nerovností a ještě většího zchudnutí Severozápadu v dalších letech, nemůže Vaše vláda nadále ignorovat a nemůže to dopustit.

Desítky let dlouhodobý propad Severozápadu se stále adekvátně neřeší. V ekonomických číslech je to nejvíce patrné v porovnání HDP na obyvatele, kde neustále roste zaostávání Ústeckého kraje a Karlovarského kraje vůči průměru ČR:

Neřešení prohlubujících se disparit mezi zbytkem republiky a Severozápadem **vede ke katastrofálním sociopatologickým jevům** (největší nezaměstnanost, nejvíce sociálně vyloučených lokalit, nejvíce ghett, nejvíce osobních konkurzů, nejvyšší počet exekucí, největší zadluženost obyvatel, největší podíl bankrotů, největší vnitřní migrace obyvatel, nejnižší průměrný věk dožití, největší emise, nejnižší kupní síla, nejvíce potratů, nejdélejší trvání soudních procesů, nejhorší výsledky ve vzdělávání, nejvíce úmrtí na rakovinu a oběhovou soustavu, nejmenší příjmy na domácnost, největší nedostatek zdravotnického personálu, nejvíce osob v bytové nouzi, nejvíce osob bez přístřeší, nejhorší index kvality života, nejvíce trestné činnosti nezletilých atd.).

Blíže viz příložená prezentace o patologických ukazatelích regionu.

Na národní úrovni přitom stále neexistují účinné nástroje, které by tento trend dokázaly zastavit, jako např. vyrovnávací platby nebo solidární prvek v RUD krajů i obcí. Naopak RUD v přepočtu na obyvatele je nízké, např. v roce 2018 získal Ústecký kraj od státu jen 7.147 Kč/obyvatele, zatímco Vysočina 10.279 Kč/obyvatele (tj. o 2,57 miliardy korun v celkovém porovnání méně).

Ani jiné nástroje na národní či evropské úrovni na zastavení úpadku Severozápadu reálně **neexistují**, a reálně se ani nic dlouhodobého a systematického fakticky nepřipravuje.

Nástroje přímo určené k vyrovnávání rozdílů mezi regiony – fondy EU v rámci kohezní politiky - využívá Česká republika opačně, než k čemu určené jsou. Peníze ze strukturálních fondů dlouhodobě (všechna tři plánovací období) **nejsou alokovány pro nejchudších regiony – ale naopak,** paradoxně nakonec skončí vždy v těch regionech nejbohatších:

- V období 2007 až 2013 směřovalo do nejchudšího Severozápadu nejméně prostředků EU (do Ústeckého kraje 26 tis. Kč/obyvatele, do Karlovarského kraje 27 tis. Kč/obyvatele. Zatímco nejbohatší Jihomoravský kraj získal 62 tis Kč/obyvatele, téměř 3x více!!!)
- **V období 2014 až 2020 se situace opět opakuje (opět přes všechny proklamace, tzv. Restarty nebo jak tomu v posledních letech říkáte?).** Zatímco nejvíce dotačních prostředků EU bylo distribuováno v nejbohatším regionu Jihovýchod (46 tis Kč/obyvatele), v nejchudším Severozápadu bylo přerozděleno opět nejméně prostředků (pouze 33 tis. Kč/obyvatele).

Pak se nemůže nikdo divit, že s touto **kohezní politikou naruby** se růst negativních trendů a sociopatologických jevů v regionu Severozápad nedaří nejen zastavit, ale ještě se touto politikou **aktivně podporuje.**

Obavy z dalšího zhoršování situace zvyšuje fakt, že i pro plánované období 2021 až 2027 Vaše vláda **odmítá měnit dosavadní nefunkční přístup k regionální politice.** Programy typu Restart a podobné pseudoaktivity nezměnily a nemění nic, slouží pouze k předstírání pomoci. Žádné reálné peníze navíc a hmatatelné pozitivní výsledky za léta „implementace“ nepřinesly, jak dokládají čísla a stále důraznější upozorňování EK na zvyšování se regionálních rozdílů mezi Severozápadem a zbytkem republiky, s opakovanými výzvami k cílené politické reakci na tuto skutečnost.

Dovolte mi upozornit, že problematice Severozápadu a strukturálně postižených regionu se už několikrát věnoval Senát jako jedna komora Parlamentu ČR, viz 418. USNESENÍ SENÁTU z 15. schůze, 514. USNESENÍ SENÁTU z 18. schůze nebo 532. USNESENÍ SENÁTU z 18. schůze, která Senát přijímal v roce 2018.

Nebo 158. USNESENÍ SENÁTU z 8. schůze z května 2019 k **závěrům z veřejného slyšení Senátu na téma „Situace ve strukturálně postižených regionech“**, kde Senát doporučuje vládě sadu 20 opatření k realizaci ve strukturálně postižených regionech. Vláda tato opatření dosud nijak nerealizovala. A ani o nich nediskutuje, nepřipravuje je.

O situaci jsme spolu opakovaně mluvili, např. na Veřejném slyšení Senátu 29. 2019 či na úřadu Vlády ČR v únoru 2019.

Jedním z mnoha přetrvávajících či prohlubujících se problémů je **zachování zdravotní péče v příhraničních regionech a konkrétně pak ve známém případě rumburské nemocnice.** S uzavřením hranice padla i jen teoretická možnost přeshraniční zdravotní péče a ani po podané nabídce na převzetí nemocnice Ústeckým krajem netuší zdravotnický personál a občané Šluknovského výběžku, jaká odborná oddělení budou v rumburské nemocnici nabízet své služby a v jakém rozsahu bude v nemocnici zajištěna lůžková péče. Pandemie ve spojení s nedostupností základní zdravotní péče měla a má na obyvatele Šluknovského výběžku tak ještě větší dopady, než ve zbytku republiky. **Špatný stav zdravotnictví jako postupný rozpad veřejných služeb je ale opět jen součástí celkových neřešených dlouhodobých trendů v regionu Severozápad.**

Na základě výše uvedených faktů a z přiložené prezentace je zřejmé, že **v České republice nikdy nefungovala kohezní a regionální politika.** Bohužel nic se na tom nezměnilo ani v posledních letech. Pandemická krize navíc již tak neudržitelnou situaci regionu Severozápad prohloubí. Toto ale nelze dopustit. **Musíme reálně a okamžitě začít pracovat na intenzivní léčbě množiny patologií**

Severozápadu, které mohou jako rakovina prolézt celou společností a způsobit celospolečenský kolaps. Musíme zabránit tomu, aby pokračující socio-ekonomické rozevírání nůžek mezi Severozápadem a zbytkem republiky explozí rostoucího sociálního napětí destabilizovalo demokratický systém.

Pane premiére,

Severozápad jako jediný nekonvergující region v ČR je důvodem, proč je dno České republiky od roku 2011 stále na stejném místě. Krize toto dno teď navíc může ještě prohloubit. Z každé krize ale vede cesta ven. Stát má opět šanci, a **my na Severozápadě na Vás apelujeme, abyste tuto šanci již nepromarnil, cestu ven z krize vydláždil chytrými a masivními investicemi, aby tak konečně náležitě reagoval na desítky let trvající se vzdalování Severozápadu od zbytku Česka a tento trend nejen zastavil, ale konečně zvrátil.** Stát se už konečně musí na Severozápad otočit a začít vracet, co si v uhlí, energetice, ničení krajiny a dlouhodobému přehlížení investičních potřeb za desítky let od Severozápadu vypůjčil. Nepromarněte prosím opět tuto příležitost, a využijte nastupující krize k transformaci Severozápadu, aby se Vaše heslo „The Country For The Future“ skutečně začalo naplňovat a nebylo jako dosud spíše výsměchem Severozápadu jako regionu, kde zítra znamená včera a pozítří především.

S přáním hezkých jarních dnů Vás zdraví

senátor za obvod Děčín

Přílohy:

prezentace o ukazatelích regionu Severozápad

Vážený pan

Ing. Andrej Babiš

předseda

Úřad Vlády České republiky

Praha 1